

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

КОГУТ ІРИНА ІГОРІВНА

УДК 336.64

**МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ
ПІДПРИЄМСТВА, НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЛІСКОМ-ШПОН»
спеціальність 8.03050801 "Фінанси і кредит" (за спеціалізованими
програмами**

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня “магістр”

Тернопіль - 2017

Робота виконана на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Константюк Наталія Іванівна,
доцент кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана
Пулюя

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент
Якимишин Лілія Ярославівна,
доцент кафедри промислового
маркетингу,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана
Пулюя

Захист відбудеться 23 лютого 2017 р. о 11:30 год. на засіданні екзаменаційної комісії № 60 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство повинно мати у своєму розпорядженні визначене майно, що належить йому на правах власності або володіння. Все майно, яким володіє підприємство і яке відображене в його балансі, називається активами підприємства.

В умовах ринкової економіки всі підприємства зацікавлені в ритмічному і стабільному функціонуванні. Щоб досягти високих результатів, потрібна чітко збудована, обґрунтована і ефективна фінансова політика управління активами. Важливою складовою частиною системи фінансового менеджменту підприємств був і залишається механізм управління активами. Розробка досконалого механізму управління активами підприємств і застосування його на практиці, є дієвим засобом ефективного формування і регулювання обсягу оборотних та необоротних активів та підтримки оптимального рівня ліквідності, що забезпечить оперативність виробничого і фінансового циклів діяльності, а отже досить високу платоспроможність і фінансову стійкість суб'єктів господарювання.

Процес управління активами споріднений з аналізом та оцінкою фінансово-господарської діяльності, проте аналіз, в основному, фіксує результати кінцевої діяльності, тоді як процес управління активами або оптимізація їх структури націлює на досягнення певних стратегічних цілей підприємства.

Відзначимо, що у сфері управління активами підприємства існує велика кількість фундаментальних та методичних робіт, використання яких дозволить досить повно розкрити тему дипломної роботи. В українській економічній літературі це роботи Загородньої О., Король С. А., Петруні Н. В., Поддєрьогіна А. М., Ізмайлової К. В., Попович П. Я., Савицької Г. В., Семенова Г. А., Солодухіна Д. Н., Філімоненка О. С., Цал-Цалка Ю. С., Шила А. П., Шинкаренка О. М. та інші.

Метою дипломної роботи є систематизація й узагальнення накопичених знань щодо управління активами підприємства та надання практичних рекомендацій щодо покращення управління активами ТОВ «Ліском-Шпон».

Реалізація поставленої мети обумовила послідовне розв'язання таких завдань:

- визначення економічної сутності активів підприємства;
- дослідження наукових концепцій управління активами підприємства;
- дослідження методичних аспектів оцінки ефективності управління активами підприємства;
- здійснення аналізу активів досліджуваного підприємства та джерел їх утворення;
- проведення оцінки фінансового стану ТОВ «Ліском-Шпон»;
- подання заходів щодо підвищення ефективності управління необоротними та оборотними активами підприємства

Об'єктом дослідження є активи підприємства ТОВ «Ліском-Шпон».

Предметом дослідження є сукупність економічних відносин, що виникають у процесі управління активами на підприємстві.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: системний аналіз; а також спостереження, синтезу та порівняння. Загальнонаукові методи дослідження, які були використані, це: логічний, критичний та порівняльний аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів.

Інформаційною базою дослідження є періодичні видання, підручники, посібники, монографії, фінансова звітність ТОВ «Ліском-Шпон».

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

- поглиблено трактування поняття «активи підприємства»;
- доведено необхідність використання наукових концепцій в управлінні активами підприємства;
- розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності управління необоротними та оборотними активами підприємства ТОВ «Ліском-Шпон»

Практичне значення одержаних результатів. Розвиток теорії та практики досліджуваної проблеми дає змогу вирішувати питання стосовно розробки конкретних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності управління активами підприємства.

Апробація результатів роботи. Основні положення та висновки даного дослідження доповідались та обговорювались на Міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 22-24 вересня 2016р.).

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, шести розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 146 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі розкрита актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та теоретичну базу дослідження, обґрунтовано наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Система управління активами підприємства: теоретично-науковий базис» розглянуто економічну сутність активів підприємства та їхнє призначення у фінансово-господарській діяльності підприємства. Наведено теоретико-наукові концепції управління активами підприємства та методичні аспекти оцінки ефективності управління активами підприємства.

Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство повинно мати у своєму розпорядженні визначене майно, що належить йому на правах власності або володіння. Все майно, яким володіє підприємство і яке відображене в його балансі, називається активами підприємства.

Активи підприємства — це майно в його матеріальній і нематеріальній формах, придбане підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у його розпорядженні та призначені для використання у фінансово-

господарській діяльності з метою отримання прибутку. Залежно від строку та специфіки використання у виробничій діяльності підприємства активи поділяють на необоротні та оборотні.

Необоротні активи призначені для тривалого використання в процесі фінансово-господарської діяльності. До них відносять основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення, а також незавершене будівництво, довгострокову дебіторську заборгованість тощо. Кошти, інвестовані в необоротні активи, є вилученими з обороту на тривалий період і не можуть бути оперативно використані на інші цілі. Тому інвестиції в необоротні активи, як правило, здійснюються за рахунок довгострокових джерел фінансування і докладно оцінюються з погляду їх доцільності.

До оборотних активів підприємства належать товарно-матеріальні запаси, дебіторська заборгованість, ліквідні цінні папери, грошові кошти тощо. Частина оборотних активів повністю використовується протягом одного виробничого циклу, а частина може залишатись невикористаною. Вартість використаних оборотних активів повністю переноситься на вартість виготовленої продукції, а активи поновлюються для забезпечення неперервності виробничого процесу. У цілому структура активів підприємства визначається його діяльністю і суттєво впливає на структуру фінансових ресурсів, а саме на співвідношення власних та залучених ресурсів, довгострокових і поточних зобов'язань підприємства. Загальну структуру активів підприємства представлено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1. Структура активів підприємства

Процес управління активами споріднений з аналізом та оцінкою фінансово-господарської діяльності, проте аналіз, в основному, фіксує результати кінцевої діяльності, тоді як процес управління активами або оптимізація їх структури націлює на досягнення певних стратегічних цілей підприємства. Крім того,

управління активами неможливо здійснювати без управління пасивами, оскільки активи підприємства формуються за рахунок фінансових ресурсів або пасивів

В найбільш широкому розумінні управління активами та пасивами являє собою процес оптимізації їх структури, при якому досягається забезпечення визначених стратегій та цілей фінансового менеджменту.

Ціль аналізу активів підприємства – дослідження абсолютних і відносних змін статей активу балансу за певний період, відстеження тенденцій їх змін та визначення джерел їх фінансування.

Основні завдання аналізу активів підприємства:

- дослідження складу, динаміки і структури активів підприємства;
- аналіз стану активів підприємства;
- оцінка складу і джерел утворення активів підприємства;
- визначення ефективності фінансування і використання активів підприємства.

У другому розділі «Оцінка фінансового стану ТОВ «Ліском-Шпон» та ефективності управління його активами» представлено основні засади здійснення фінансово-господарської діяльності на досліджуваному підприємстві, проведено аналіз активів підприємства та оцінку фінансового стану ТОВ «Ліском-Шпон».

Стабільність фінансового стану підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна, а також причини їх зміни.

Від того, яким майном володіє підприємство, значною мірою залежить фінансове становище підприємства і його стійкість, у які активи вкладено капітал і який дохід вони йому дають. Відомості про розміщення капіталу, наявні в розпорядженні підприємства, містяться в активі балансу. За цими даними можна встановити, які зміни виникли в активах підприємства, яку частину становить нерухомість підприємства, а яку – оборотні кошти, в тому числі у сфері виробництва та сфері обігу.

В ринкових умовах господарювання в економіці України відбувається розширення прав підприємств у галузі фінансів. Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансово-господарської діяльності підприємств, їх ліквідності, платоспроможності та пошуку шляхів підвищення й зміцнення фінансової стабільності в умовах функціонування різноманітних форм власності.

Фінансовий стан підприємства необхідно систематично й всебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статистиці за певний період, так і в динаміці - за ряд періодів, дасть змогу визначити негативні тенденції у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення.

Узагальнюючи результати аналізу активів та фінансових ресурсів ТОВ «Ліском-Шпон», можна зробити наступні висновки:

Позитивною фінансовою динамікою підприємства є перевищення сум і темпів росту середньо ліквідних активів над активами сповільненої ліквідності,

тобто необоротних активів, в нашому випадку спостерігається позитивна фінансова динаміка підприємства.

Оборотні активи підприємства суттєво перевищують необоротні активи. Аналізуючи актив підприємства загалом слід відзначити, що підприємству вдалося збільшити свої активи на 4626 тис. грн., що вказує на позитивні зміни у фінансово-господарській діяльності підприємства. Зростання відбулося за рахунок збільшення оборотних активів на суму 4903 тис. грн.

У структурі пасиву балансу значна частка належить власному капіталу і становить 94,6% у 2011 році та 88,17% у 2015 році. ТОВ «Ліском-шпон» вдалося суттєво підвищити вартість власного капіталу на суму 3329 тис. грн., зростання власного капіталу досягнуто за рахунок зростання прибутку. Найбільшу частину у власному капіталі становить нерозподілений прибуток 9856 тис. грн. (84,45%) на початок періоду і 13185 тис. грн. (80,90%) на кінець періоду. Також за досліджуваний період власний капітал товариства збільшується. Щодо поточних зобов'язань – то вони є не значними у структурі пасиву балансу, проте у 2015 році прослідковується їхнє істотне збільшення. Довгострокові зобов'язання у ТОВ «Ліском-шпон» відсутні. Загалом структура пасиву балансу досліджуваного підприємства є позитивною.

Ліквідність досліджуваного підприємства є досить високою, а всі розраховані коефіцієнти суттєво перевищують нормативні значення. Такі високі показники крім високої ліквідності також вказують на неефективне використання оборотного капіталу підприємства.

Одним з найважливіших показників фінансового стану є абсолютні та відносні показники прибутковості підприємства. підприємству вдалося суттєво підвищити свою прибутковість, так у 2015 році прибуток ТОВ «Ліском-шпон» зріс у порівнянні з 2011 роком майже на 100% або ж на 1287 тис. грн.

Для аналізу фінансових результатів також розраховують відносні показники прибутковості – показники рентабельності. Рентабельність - це відносний показник, який характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових процесу виробництва або сукупних витрат підприємства. Розрахунок показників рентабельності для досліджуваного підприємства демонструє позитивну динаміку.

Аналіз ділової активності дозволяє проаналізувати ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання ресурсів підприємства. Ефективність управління підприємством визначається темпами прискорення обертання ресурсів, що повинно знаходити своє відображення у зростанні відповідних показників. Всі показники ділової активності ТОВ «Ліском-Шпон» за досліджуваний період з 2011 по 2015 рік демонструють низхідну динаміку, що вказує на погіршення ефективності діяльності підприємства.

Аналізуючи абсолютні показники оцінки фінансової стійкості за даними трьохкомпонентного показника типу фінансової стійкості можна зробити висновок, що підприємство є абсолютно фінансово стійким, оскільки володіє достатніми власними фінансовими ресурсами для забезпечення запасів. Розраховані відносні показники фінансової стійкості ТОВ «Ліском-Шпон» є

також досить високими, і вказують на фінансову незалежність досліджуваного підприємства від кредиторів.

У третьому розділі «Моделювання системи управління активами ТОВ «Ліском-Шпон» запропоновано заходи щодо підвищення ефективності управління необоротними активами та вдосконалення управління оборотними активами підприємства, а також подано пропозиції щодо оптимізації структури активів ТОВ «Ліском-Шпон».

Сформовані на початку господарської діяльності підприємств необоротні активи потребують постійного управління ними. Метою управління необоротними активами є визначення форм і методів фінансового управління необоротними активами підприємства в процесі здійснення різних фінансових операцій та оптимального їх розміру. Основними завданнями управління необоротними активами є:

- визначення можливих форм оновлення основних виробничих засобів на простій та розширеній основі;
- визначення потреби в необоротних активах для збільшення обсягів виробництва;
- забезпечення ефективного використання раніше сформованих та нововведених основних засобів та нематеріальних активів;
- формування необхідних фінансових ресурсів для відтворення необоротних активів та оптимізація їх структури.

Важливим завданням фінансового менеджера в процесі управління необоротними активами є своєчасне й ефективне їх оновлення. В умовах ринкової економіки в процесі оновлення операційних необоротних активів необхідно враховувати негативний вплив на цей процес рівня інфляції. Негативні наслідки мають подвійний характер. По-перше, має місце необ'єктивна оцінка основних засобів. По-друге, незначні амортизаційні відрахування слугують причиною збільшення інфляційного прибутку і необґрунтованого зростання податкових платежів.

Метою управління оборотними активами є забезпечення безперебійного процесу виробництва та реалізації продукції за дотримання оптимального запасу матеріальних цінностей.

Ефективне управління оборотними активами полягає в наступному.

1. Вибір оптимального рівня і раціональної структури оборотних активів з урахуванням специфіки діяльності кожного підприємства. При цьому найбільш загальними умовами забезпечення раціональної структури оборотних активів для всіх підприємств незалежно від організаційно-правових форм господарювання та форм власності є такі. По-перше, вартість оборотних активів (без урахування грошових коштів) має бути більшою або дорівнювати сумі кредиторської заборгованості за товарними операціями. По-друге, сума дебіторської заборгованості на визначену дату за балансом повинна бути меншою або дорівнювати загальній сумі кредиторської заборгованості на відповідну дату.

2. Вибір оптимального рівня джерел формування оборотних активів, ураховуючи при цьому ефективність використання оборотного капіталу та ризику, який впливає на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства.

3. Наявність чистого оборотного капіталу, який дає змогу забезпечити рівень ліквідності балансу підприємства (абсолютної, поточної, загальної). Визначені коефіцієнти повинні перевищувати оптимальні значення або дорівнювати їм. Слід зазначити, що в практиці господарювання мінімальна величина чистого оборотного капіталу має бути не нижче 10 % загального обсягу оборотних активів.

4. Забезпеченість підприємства оптимальним розміром грошових коштів, який залежить від обсягу виробництва та швидкості оборотності оборотних активів, у тому числі і грошових коштів. Ефективне управління оптимальним розміром грошових коштів досягається прискоренням надходження грошових коштів на поточний рахунок підприємства, скороченням періоду для здійснення розрахунків за відвантаженою продукцією, підвищенням ефективності від вкладених грошових коштів. Завдання підвищення ефективності використання грошових коштів може бути досягнуте через інвестування у високоліквідні фінансові інструменти або зберігання тимчасово вільних грошових коштів на депозитних рахунках комерційних банків. Підвищується ефективність використання грошових коштів за рахунок мінімізації сукупних витрат на їх утримання.

Оскільки більша частина необоротних активів ТОВ «Ліском-Шпон» є зношеною, то необхідно вжити комплекс заходів з метою поліпшення їх стану.

Щодо удосконалення структури оборотних активів необхідно звернути увагу на активізацію політики збуту, адже досить велика частка готової продукції залишається на складах. Вирішити цю проблему можна наступними шляхами: налагодити систему збуту на підприємстві; удосконалити товарну політику; здійснити пошук нових клієнтів та партнерів.

Наступним етапом у вдосконаленні структури активів підприємства є зменшення дебіторської заборгованості. Здійснити стимулювання припливу грошових коштів можна за рахунок таких зовнішніх джерел фінансування як факторинг (продаж дебіторської заборгованості). Підприємство повинно розробити збалансовану кредитну політику щодо своїх покупців. Важливим інструментом в процесі управління дебіторською заборгованістю є надання знижок клієнтам.

Підвищення ефективності управління необоротними активами полягає в наступному:

- формування необхідного рівня інтенсивності оновлення окремих груп операційних необоротних активів за рахунок правильно обраної амортизаційної політики;
- визначення необхідного обсягу оновлення операційних необоротних активів (на простій чи розширеній основі);
- вибір найефективніших форм оновлення окремих груп необоротних активів (шляхом зіставлення вартості оновлення в розрізі його окремих груп).

У четвертому розділі «Спеціальна частина» подано загальну характеристику ринку продукції деревообробної промисловості та основні засади державної політики щодо розвитку підприємств деревообробної промисловості в Україні.

В умовах наявності власної сировинної бази виробничий потенціал

деревообробної промисловості України є занадто низьким. Незважаючи на високий ресурсний потенціал, вітчизняна деревообробна промисловість функціонує в умовах сировинного дефіциту на внутрішньому ринку, що викликано неконтрольованим вивозом деревини з України. Нестабільність розвитку галузі викликана наявністю проблем, для подолання яких необхідна розробка низки заходів державного рівня. Вирішення існуючих проблем деревообробної галузі дозволить зміцнити її позиції на внутрішньому ринку та досягти міжнародного рівня.

У п'ятому розділі «Обґрунтування економічної ефективності» розроблено стратегію розвитку підприємства для виходу на зовнішній ринок як ефективний напрям підвищення обсягів реалізації продукції та здійснено моделювання відтворення основних засобів досліджуваного підприємства.

Беручи до уваги досить високу питому вагу готової продукції у структурі активів ТОВ «Ліском-Шпон», 46,36% на кінець звітної періоду, доцільним буде пошук нових ринків збуту. З цією метою подано пропозиції щодо розробки стратегії підприємства для виходу на зовнішній ринок як ефективний напрям підвищення обсягів реалізації продукції.

Вважаємо, що у процесі виходу на зовнішній ринок ключовим є вибір стратегії. Оптимальною стратегією для ТОВ «Ліском-Шпон», на нашу думку, може бути непрямий експорт, коли фірма здійснює продаж своїх товарів на зовнішніх ринках через незалежні зарубіжні посередницькі організації. Товаровиробник, як правило, безпосередньо експортну діяльність не здійснює. Цим займається зарубіжна торгова фірма, яка самостійно реалізує товар на зовнішніх ринках, без будь-якої участі товаровиробника.

Здійснюючи непрямий експорт, ТОВ «Ліском-Шпон» зможе реалізувати свою комерційну діяльність на європейському ринку. У цьому випадку підприємство зможе отримати додатковий прибуток за рахунок збільшення обсягів продажів своєї продукції на закордонних ринках, що є глобальною метою такої підприємницької діяльності. При цьому основним мотивом здійснення непрямого експорту є поліпшення результатів підприємницької діяльності за наявності обмежених ресурсів і мінімальному обсязі інвестицій. При цьому фірма має досвід експортної діяльності, а політичний і економічний ризик для неї в умовах діючої Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є мінімальним.

Через значне зношення основних засобів посилюється технічна та технологічна відсталість ТОВ «Ліском-Шпон» та, зокрема, продукції досліджуваного підприємства. За рівнем якості, надійності, довговічності та ефективності машини та агрегати західних компаній вже давно перевершують українські. Збільшення критичного рівня зношеності основних виробничих засобів підприємства негативно впливає на конкурентоспроможність, якість та собівартість продукції підприємства.

Автором розроблено основні етапи формування стратегії відтворення основних засобів підприємства, що дозволить в підсумку забезпечити оновлення основних засобів та підвищити ефективність виробничо-господарської діяльності ТОВ «Ліском-Шпон».

На ТОВ «Ліском-Шпон» розробка стратегії відтворення основних засобів сприятиме вирішенню комплексу основних завдань щодо підвищення ефективності функціонування виробничо-господарської діяльності. Таким чином, вибір напрямів удосконалення та формування стратегії відтворення основних засобів можна розглядати як складову системи управління виробничим потенціалом підприємства з огляду на його значимість у господарській діяльності суб'єкта господарювання.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» розглянуто питання охорони праці на ТОВ «Ліском-Шпон» та застосування положень концепції захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій при напрацюванні заходів захисту працівників, матеріальних цінностей суб'єкта господарювання та населення.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Активи підприємства — це майно в його матеріальній і нематеріальній формах, придбане підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у його розпорядженні та призначені для використання у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку. Залежно від строку та специфіки використання у виробничій діяльності підприємства активи поділяють на необоротні та оборотні.

Правильність формування та використання активів є важливою для забезпечення ефективності функціонування підприємства в цілому, оскільки визначає основні характеристики його фінансового стану, а зміни в управлінні цими процесами супроводжуються відповідними змінами фінансових характеристик.

При формуванні активів закладаються підвалини ефективності їх використання, оскільки саме наявність достатнього обсягу необоротних та оборотних активів є основою всього господарського процесу на підприємстві. Основною метою формування активів підприємства є виявлення та задоволення потреби в окремих їх видах для забезпечення операційного процесу, а також оптимізація їх складу для створення умов ефективної господарської діяльності.

Аналіз активів підприємства є першим етапом аналізу фінансового стану. Тому, щоб провести найбільш повний і достовірний аналіз фінансового стану підприємства необхідно провести аналіз стану активів підприємства, який є одним з пріоритетних напрямків в оцінці фінансового становища.

Ціль аналізу активів підприємства – дослідження абсолютних і відносних змін статей активу балансу за певний період, відстеження тенденцій їх змін та визначення джерел їх фінансування.

Узагальнюючи результати аналізу активів та фінансових ресурсів ТОВ «Ліском-Шпон», можна зробити наступні висновки:

Позитивною фінансовою динамікою підприємства є перевищення сум і темпів росту середньо ліквідних активів над необоротними активами, в нашому випадку спостерігається позитивна фінансова динаміка підприємства.

Оборотні активи підприємства суттєво перевищують необоротні активи. Аналізуючи актив підприємства загалом слід відзначити, що підприємству

вдалося збільшити свої активи на 4626 тис. грн., що вказує на позитивні зміни у фінансово-господарській діяльності підприємства. Зростання відбулося за рахунок збільшення оборотних активів на суму 4903 тис. грн.

У структурі пасиву балансу значна частка належить власному капіталу і становить 94,6% у 2011 році та 88,17% у 2015 році. ТОВ «Ліском-шпон» вдалося суттєво підвищити вартість власного капіталу на суму 3329 тис. грн., зростання власного капіталу досягнуто за рахунок зростання прибутку. Найбільшу частину у власному капіталі становить нерозподілений прибуток 9856 тис. грн. (84,45%) на початок періоду і 13185 тис. грн. (80,90%) на кінець періоду. Також за досліджуваний період власний капітал товариства збільшується. Щодо поточних зобов'язань – то вони є не значними у структурі пасиву балансу, проте у 2015 році прослідковується їхнє істотне збільшення. Довгострокові зобов'язання у ТОВ «Ліском-шпон» відсутні. Загалом структура пасиву балансу досліджуваного підприємства є позитивною.

Ліквідність досліджуваного підприємства є досить високою, а всі розраховані коефіцієнти суттєво перевищують нормативні значення. Такі високі показники крім високої ліквідності також вказують на неефективне використання оборотного капіталу підприємства.

Одним з найважливіших показників фінансового стану є абсолютні та відносні показники прибутковості підприємства. Підприємству вдалося суттєво підвищити свою прибутковість, так у 2015 році прибуток ТОВ «Ліском-шпон» зріс у порівнянні з 2011 роком майже на 100% або ж на 1287 тис. грн.

Для аналізу фінансових результатів також розраховують відносні показники прибутковості – показники рентабельності. Рентабельність - це відносний показник, який характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових процесу виробництва або сукупних витрат підприємства. Розрахунок показників рентабельності для досліджуваного підприємства демонструє позитивну динаміку.

Аналіз ділової активності дозволяє проаналізувати ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання ресурсів підприємства. Ефективність управління підприємством визначається темпами прискорення обертання ресурсів, що повинно знаходити своє відображення у зростанні відповідних показників. Всі показники ділової активності ТОВ «Ліском-Шпон» за досліджуваний період з 2011 по 2015 рік демонструють низхідну динаміку, що вказує на погіршення ефективності діяльності підприємства.

Аналізуючи абсолютні показники оцінки фінансової стійкості за даними трьохкомпонентного показника типу фінансової стійкості можна зробити висновок, що підприємство є абсолютно фінансово стійким, оскільки володіє достатніми власними фінансовими ресурсами для забезпечення запасів. Розраховані відносні показники фінансової стійкості ТОВ «Ліском-Шпон» є також досить високими, і вказують на фінансову незалежність досліджуваного підприємства від кредиторів.

Важливим завданням фінансового менеджера в процесі управління необоротними активами є своєчасне й ефективне їх оновлення. В умовах ринкової економіки в процесі оновлення операційних необоротних активів необхідно

враховувати негативний вплив на цей процес рівня інфляції. Негативні наслідки мають подвійний характер. По-перше, має місце необ'єктивна оцінка основних засобів. По-друге, незначні амортизаційні відрахування слугують причиною збільшення інфляційного прибутку і необґрунтованого зростання податкових платежів.

Оскільки більша частина необоротних активів ТОВ «Ліском-Шпон» є зношеною, то необхідно вжити комплекс заходів з метою поліпшення їх стану.

Через значне зношення основних засобів посилюється технічна та технологічна відсталість ТОВ «Ліском-Шпон» та, зокрема, продукції досліджуваного підприємства. За рівнем якості, надійності, довговічності та ефективності машини та агрегати західних компаній вже давно перевершують українські. Збільшення критичного рівня зношеності основних виробничих засобів підприємства негативно впливає на конкурентоспроможність, якість та собівартість продукції підприємства.

Автором розроблено основні етапи формування стратегії відтворення основних засобів підприємства, що дозволить в підсумку забезпечити оновлення основних засобів та підвищити ефективність виробничо-господарської діяльності ТОВ «Ліском-Шпон».

На ТОВ «Ліском-Шпон» розробка стратегії відтворення основних засобів сприятиме вирішенню комплексу основних завдань щодо підвищення ефективності функціонування виробничо-господарської діяльності. Таким чином, вибір напрямів удосконалення та формування стратегії відтворення основних засобів можна розглядати як складову системи управління виробничим потенціалом підприємства з огляду на його значимість у господарській діяльності суб'єкта господарювання.

Метою управління оборотними активами є забезпечення безперебійного процесу виробництва та реалізації продукції за дотримання оптимального запасу матеріальних цінностей.

Ефективне управління оборотними активами полягає в наступному.

1. Вибір оптимального рівня і раціональної структури оборотних активів з урахуванням специфіки діяльності кожного підприємства. При цьому найбільш загальними умовами забезпечення раціональної структури оборотних активів для всіх підприємств незалежно від організаційно-правових форм господарювання та форм власності є такі. По-перше, вартість оборотних активів (без урахування грошових коштів) має бути більшою або дорівнювати сумі кредиторської заборгованості за товарними операціями. По-друге, сума дебіторської заборгованості на визначену дату за балансом повинна бути меншою або дорівнювати загальній сумі кредиторської заборгованості на відповідну дату.

2. Вибір оптимального рівня джерел формування оборотних активів, урахуваючи при цьому ефективність використання оборотного капіталу та ризику, який впливає на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства.

3. Наявність чистого оборотного капіталу, який дає змогу забезпечити рівень ліквідності балансу підприємства (абсолютної, поточної, загальної). Визначені коефіцієнти повинні перевищувати оптимальні значення або дорівнювати їм. Слід зазначити, що в практиці господарювання мінімальна

величина чистого оборотного капіталу має бути не нижче 10 % загального обсягу оборотних активів.

4. Забезпеченість підприємства оптимальним розміром грошових коштів, який залежить від обсягу виробництва та швидкості оборотності оборотних активів, у тому числі і грошових коштів. Ефективне управління оптимальним розміром грошових коштів досягається прискоренням надходження грошових коштів на поточний рахунок підприємства, скороченням періоду для здійснення розрахунків за відвантажену продукцію, підвищенням ефективності від вкладених грошових коштів. Завдання підвищення ефективності використання грошових коштів може бути досягнуте через інвестування у високоліквідні фінансові інструменти або зберігання тимчасово вільних грошових коштів на депозитних рахунках комерційних банків. Підвищується ефективність використання грошових коштів за рахунок мінімізації сукупних витрат на їх утримання.

Щодо удосконалення структури оборотних активів необхідно звернути увагу на активізацію політики збуту, адже досить велика частка готової продукції залишається на складах. Вирішити цю проблему можна наступними шляхами: налагодити систему збуту на підприємстві; удосконалити товарну політику; здійснити пошук нових клієнтів та партнерів.

Наступним етапом у вдосконаленні структури активів підприємства є зменшення дебіторської заборгованості. Здійснити стимулювання припливу грошових коштів можна за рахунок таких зовнішніх джерел фінансування як факторинг (продаж дебіторської заборгованості). Підприємство повинно розробити збалансовану кредитну політику щодо своїх покупців. Важливим інструментом в процесі управління дебіторською заборгованістю є надання знижок клієнтам.

Беручи до уваги досить високу питому вагу готової продукції у структурі активів ТОВ «Ліском-Шпон», 46,36% на кінець звітної періоду, доцільним буде пошук нових ринків збуту. З цією метою подано пропозиції щодо розробки стратегії підприємства для виходу на зовнішній ринок як ефективний напрям підвищення обсягів реалізації продукції.

Вважаємо, що у процесі виходу на зовнішній ринок ключовим є вибір стратегії. Оптимальною стратегією для ТОВ «Ліском-Шпон», на нашу думку, може бути непрямий експорт, коли фірма здійснює продаж своїх товарів на зовнішніх ринках через незалежні зарубіжні посередницькі організації. Товаровиробник, як правило, безпосередньо експортну діяльність не здійснює. Цим займається зарубіжна торгова фірма, яка самостійно реалізує товар на зовнішніх ринках, без будь-якої участі товаровиробника.

Здійснюючи непрямий експорт, ТОВ «Ліском-Шпон» зможе реалізувати свою комерційну діяльність на європейському ринку. У цьому випадку підприємство зможе отримати додатковий прибуток за рахунок збільшення обсягів продажів своєї продукції на закордонних ринках, що є глобальною метою такої підприємницької діяльності. При цьому основним мотивом здійснення непрямого експорту є поліпшення результатів підприємницької діяльності за наявності обмежених ресурсів і мінімальному обсязі інвестицій. При цьому фірма

має досвід експортної діяльності, а політичний і економічний ризик для неї в умовах діючої Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є мінімальним.

СПИСОК ПРАЦЬ ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

Константюк Наталія, Когут Ірина. Основні аспекти управління активами підприємства // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 22-24 вересня 2016р.). – Тернопіль: Крок, 2016 – С.85-87.

АНОТАЦІЯ

Когут І. І. Моделювання системи управління активами підприємства, на прикладі ТОВ «Ліском-Шпон». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 8.03050801 "Фінанси і кредит" (за спеціалізованими програмами). – ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Об'єктом дослідження є активи підприємства ТОВ «Ліском-Шпон».

Метою даного дослідження є систематизація й узагальнення накопичених знань щодо управління активами підприємства та надання практичних рекомендацій щодо покращення управління активами ТОВ «Ліском-Шпон».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: системний аналіз; а також спостереження, синтезу та порівняння. Загальнонаукові методи дослідження, які були використані, це: логічний, критичний та порівняльний аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів.

У даному дослідженні представлено теоретико-наукові концепції управління активами підприємства та методичні аспекти оцінки ефективності управління ними. Здійснено оцінку фінансового стану ТОВ «Ліском-Шпон» та ефективності управління активами досліджуваного підприємства. Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності управління необоротними та оборотними активами підприємства, а також подано пропозиції щодо оптимізації структури активів ТОВ «Ліском-Шпон».

Ключові слова: активи підприємства, необоротні активи, оборотні активи, структура активів, управління активами, фінансовий стан підприємства.

ANNOTATION

Kohut I. Enterprise assets management system modeling (LLC "Liskom-Shpon" as a case study). – Manuscript.

The research to obtaining education degree «Master» in the specialty 8.03050801 «Finance and Credit» (for specialized programs). – Ternopil Ivan Puluj National Technical University. – Ternopil, 2017.

The object of research is the assets of the company LLC "Liskom-Shpon".

The purpose of this research is to systematize and synthesis of knowledge about company's assets management and provide practical recommendations for improving of the assets management at LLC “Liskom-Shpon”.

Research methods. To achieve this goal we used general scientific and special methods: systems analysis; and monitoring, synthesis and comparison. General scientific methods that have been used are: logical, critical and comparative analysis of scientific works of domestic and foreign authors.

This study presents theoretical and scientific concepts of company assets management and methodological aspects of evaluating of the assets management effectiveness. The estimation of the financial situation of LLC “Liskom-Shpon” and investigated the effectiveness of asset management this company were conducted. Some measures to improve management of non-current and current assets of the enterprise were offered, and proposals to optimize the asset structure of LLC “Liskom-Shpon” were submitted.

Keywords: assets, fixed assets, current assets, asset structure, asset management, financial condition.